

מכון הדר

MECHON HADAR

How Can People Really Change? Two Models

Rabbi Elie Kaunfer – kaunfer@mechonhadar.org

September 29th, 2014
An Evening of Learning for the Days of Awe

1. Midrash Tanhuma (Warsaw) Noah 8

R. Yehuda son of R. Shalom said in the name of R. Eliezer: “Three things cancel a harsh decree. They are: repentance, prayer and charity.”

2. Babylonian Talmud, Rosh HaShanah 16b

R. Yizhak said: “Four things rip up the decree of a person. They are: charity, prayer (crying out), changing name, changing deeds...”

“Changing a name”—as it says: “Sarai your wife—don’t call her Sarai, for Sarah is her name.” And it is written: “I will bless her and give you a son from her...” (Genesis 17:15-16)...

Some say: Even changing a place, as it is written: “God said to Avram—Go from your land... and I will make you a great nation” (Genesis 12:1).

1. מדרש תנחומא (וורשא) נח, סימן ח

אמר רבי יהודה בר רבי שלום בשם רבי אליעזר: ג' דברים מבטלין גזרה קשה אלו הן תשובה ותפלה וצדקה.

2. תלמוד בבלי, ראש השנה טז:

ואמר רבי יצחק: ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם, אלו הן: צדקה, צעקה, שינוי השם, ושינוי מעשה. צדקה - דכתיב “וצדקה תציל ממות” (משלי י:ב), צעקה - דכתיב “ויצעקו אל ה' בצר להם וממצקותיהם יוציאם” (תהלים קז:ו, כח),

שינוי השם - דכתיב “שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה” (בראשית יז:טו-טז), וכתיב “וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן” (שם), שינוי מעשה - דכתיב “וירא האלקים את מעשיהם” (יונה ג:י), וכתיב “וינחם האלקים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה” (שם).

ויש אומרים: אף שינוי מקום, דכתיב “ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך” (בראשית יב:א), והדר “ואעשך לגוי גדול” (שם).

3. Genesis 16:1-6, 17:15-16

¹Sarai, Avram's wife, had borne him no children. She had an Egyptian maidservant whose name was Hagar.
²And Sarai said to Avram: "Look, YHVH has kept me from bearing children. Consort with my maid: Perhaps I will have a son through her."

And Avram listened to Sarai's request. ³So Sarai, Avram's wife, took her maid, Hagar the Egyptian—after Avram had dwelt in the land of Canaan ten years—and gave her to her husband Avram as a concubine. ⁴He cohabited with Hagar and she conceived, and when she saw that she had conceived, her mistress was lowered in her esteem. ⁵Sarai said to Avram: "The wrong done me is your fault! I myself put my maid in your bosom; now that she sees that she is pregnant, I am lowered in her esteem. YHVH decide between you and me!"

⁶Avram said to Sarai: "Your maid is in your hands. Deal with her as you think right."

Then Sarai treated her harshly, and she ran away from her.

... ^{17:15}And God said to Avraham: "As for your wife Sarai, you shall not call her Sarai, but her name shall be Sarah. ¹⁶I will bless her; indeed I will give you a son by her."

3. בראשית טז:א-ו, יז:טו-טז

¹וְשָׂרַי אִשְׁתּוֹ אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלֹה שְׁפָחָה מִצְרִית וּשְׁמָהּ הָגָר: ²וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל אַבְרָם הִנֵּה נָא עֲצֹרְנִי יְקֹנֶךָ מִלְּדֹת בָּא נָא אֶל שְׁפָחָתִי אוֹלִי אֲבִנָּה מִמֶּנָּה

וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרַי: ³וַתִּקַּח שָׂרַי אִשְׁתּוֹ אַבְרָם אֶת הָגָר הַמִּצְרִית וּשְׁפָחָתָהּ מִקֶּץ עֶשְׂרֵי שָׁנִים לְשִׁבְתָּ אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן אוֹתָהּ לְאַבְרָם אִשָּׁה לוֹ לְאִשָּׁה: ⁴וַיִּבְאֵר אֶל הָגָר וַתְּהַר וַתֵּרָא כִּי הָרְתָה וַתִּקַּל גְּבֻרָתָהּ בְּעֵינֶיהָ: ⁵וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אֲנִי נֹתְתִי שְׁפָחָתִי בְּחִיקְךָ וַתֵּרָא כִּי הָרְתָה וַאֲקַל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט יְקֹנֶךָ בֵּינִי וּבֵינֶיךָ:

⁶וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל שָׂרַי הִנֵּה שְׁפָחָתְךָ בְּיָדְךָ עֲשִׂי לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ

וַתַּעֲנֶה שָׂרַי וַתְּבָרַח מִפְּנֶיהָ:...

^{17:15}וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ שָׂרַי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ: ¹⁶וַיְבָרַכְתִּי אוֹתָהּ וְגַם נֹתְתִי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וַיְבָרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מְלֹכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ:

4. Rambam, Mishneh Torah, Laws of Teshuvah

4. רמב"ם, משנה תורה, הלכות תשובה ב:ד

2:4

ומשנה שמו כלומר אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן

... And who changes his name, that is to say: I am
another, and I am not that same person who did
those deeds.

המעשים.

5. R. Joseph Soloveitchik, *Halakhic Man*, p. 110

Repentance, according to the Halakhic view, is an act of creation—self-creation. The severing of one's psychic identity with one's previous 'I', possessor of a new consciousness, a new heart and spirit, different desires, longings, goals—this is the meaning of that repentance compounded of regret over the past and resolve for the future.

6. Rabbi Yosef Yosef Hurwitz, *Madregat Ha-Adam*, Darkei ha-Teshuvah (Alter of Novorodock, 1849-1919)

If someone has a *treif* kitchen and wants to repent and make it *kosher*, he might say, "How can I repent all at once and break all my dishes? It will cost a great deal of money! I'll do it gradually. I'll break one dish, and replace it with a *kosher* one; later I'll replace a second dish, later a third, and later a fourth, until it is completed." Such a person would be considered a fool. For as soon as the [first] *kosher* dish mixes with the rest, it is all *treif*. He can live as long as Methuselah—breaking one dish and replacing it, breaking one dish and replacing it—they will be *treif* forever. If he wants to repent he must break all the dishes at once, and buy entirely new ones.

7. Tosefta Berakhot (Lieberman) 1:10

7. תוספתא ברכות (ליברמן) א:י

"We mention the Exodus from Egypt at night"—R
Eleazar ben Azariah said: "Behold: I am
approaching seventy years old and I never merited to
understand that one should mention the Exodus
from Egypt at night until I heard the following
Midrash from Ben Zoma [on the following verse]:

מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר ר' לעזר בן עזריה הרי
אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שאשמע שתאמר יציאת
מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא

“So that you remember the day you left Egypt all the days of your life’ (Deuteronomy 16:3). [Ben Zoma expounded]: ‘... the days of your life’ are the days, ‘all the days of your life’ [include] the nights.”

But the sages say: “... the days of your life’ is this world, ‘all the days of your life’ includes the next world.

Ben Zoma said to the sages: “Is it possible that we mention the Exodus in the days of the Messiah?! But we know it says: ‘There is a time coming—declared YHVH—when it shall no more be said: “As YHVH lives, who brought the Israelites out of the land of Egypt,” but rather: “As YHVH lives, who brought out and led the offspring of the House of Israel from the northland...”’ (Jeremiah 23:7)”

The sages replied to Ben Zoma: “It is not that the Exodus will be uprooted from its place. Rather, the Exodus from Egypt will be appended to the kingdom. The kingdom will be central and the Exodus from Egypt will be secondary.”

This is similar to the verse: “Your name will no longer be called Ya’akov, but rather Israel” (Genesis 35:10). It is not that the name Ya’akov was completely uprooted from him. Rather, Ya’akov was appended to Israel. Israel was central and Ya’akov was secondary.

שנאמר “למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיידך” (דברים טז:ג). “ימי חיידך” הימים, “כל ימי חיידך” הלילות.

וחכמים אומרים “ימי חיידך” העולם הזה, “כל ימי חיידך” להביא לימות המשיח.

אמר להם בן זומא: וכי מזכירין יציאת מצרים לימות המשיח? והלא כבר נאמר “לכן הנה ימים [באים] נאם ה’ ולא יאמר עוד חי ה’ אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה’ אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפון” (ירמיה כג:ז)?

אמרו לו: לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא שתהא יציאת מצרים מוסף על מלכיות. מלכיות עיקר ויציאת מצרים טפילה

כיוצא בו “לא יקרא עוד שמך יעקב כי אם ישראל” וגו’ (בראשית לה:י). לא שיעקר שם יעקב ממנו אלא שיהא יעקב מוסף על ישראל וישראל עיקר ויעקב טפילה.

8. 1 Chronicles 1:27

Avram is Avraham.

8. דברי הימים א א:כז

אַבְרָם הוּא אַבְרָהָם:

9. Babylonian Talmud, Megillah 11a

“Avram is Avraham”—He maintained his righteousness from beginning to end.

9. תלמוד בבלי, מגילה יא.

אברם הוא אברהם - הוא בצדקו מתחילתו ועד סופו.

10. Midrash Tanhuma (Warsaw) Korah 12

“Sarai”—Two Amoraim disagreed. One said the “*yod*” was divided into two parts. The “*heb*” went to Avram and the “*heb*” went to Sarah. And the other said the “*yod*” taken from Sarah cried out until Yehoshua came along, and it the “*yod*” was added to his name.

10. מדרש תנחומא (וורשא) קרח סימן יב

“שרי - פליגי בה תרי אמוראי. חד אמר נחלק היו”ד לשנים ה’ לאברהם וה’ לשרה, וחד אמר יו”ד שנטל משרה קרא תגר עד שבא יהושע והוסיף לו יו”ד.